

SZTUKA

EDUKACJI

KULTURA

W PROGRAMACH

NAUCZANIA

KONFERENCJA

DLA NAUCZYCIELI,

ANIMATORÓW I EDUKATORÓW

22–23.11.2013

SCENARIUSZ PROJEKTU EDUKACYJNEGO

**PRZENOSIMY
ZACHĘTĘ DO SZKOŁY!**

TYTUŁ PROJEKTU:

Przenosimy *Zachętę* do szkoły!

PRZEDMIOT:

Plastyka lub wiedza o kulturze

ETAP EDUKACYJNY:

Gimnazjum (plastyka) lub szkoła ponadgimnazjalna (wiedza o kulturze)

CZAS TRWANIA:

3 miesiące

CELE PROJEKTU:

- Stworzenie wystawy dzieł plastycznych opartej na otwartych zasobach.
- Doskonalenie umiejętności związanych z wykorzystywaniem zasobów internetowych (edukacja medialna).
- Planowanie i organizowanie pracy w grupie.
- Doskonalenie umiejętności prospołecznych, interpersonalnych.
- Poszukiwanie materiałów źródłowych na stronie <http://www.otwartazacheta.pl> (portal prezentujący zasoby Zachęty – Narodowej Galerii Sztuki, takie jak dzieła z kolekcji, materiały edukacyjne, dokumentacje wystaw i wernisaży, wybrane teksty z katalogów i gazet towarzyszących wystawom, a także filmy. Wszystkie materiały na stronie są do pobrania przez użytkowników i dostępne na licencjach Creative Commons. Strona kierowana jest do wszystkich osób zainteresowanych sztuką współczesną, a także badaczy przeprowadzających kweryndy, nauczycieli poszukujących pomocy dydaktycznych, studentów i uczniów) oraz na stronach internetowych udostępniających zasoby znajdujące się w domenie publicznej (dobro wspólne całego społeczeństwa, a nawet całej ludzkości. W świetle prawa autorskiego jest rozumiana jako narzędzie gwarantowania dostępu do nauki, edukacji i kultury. Daje wszystkim obywatelom nieograniczone prawo do dzieł, których wykorzystanie nie podlega restrykcjom i ograniczeniom, ponieważ prawa majątkowe do twórczości wygasły lub twórczość ta nigdy nie była lub nie jest przedmiotem prawa autorskiego).
- Doskonalenie umiejętności wartościowania i selekcionowania materiałów źródłowych, zapoznanie się z pracą nad tworzeniem wystawy, powierzenie zadań poszczególnym osobom odpowiedzialnym za powstanie wystawy, tworzenie makiety wystawy, tworzenie tekstu kuratorskiego, tworzenie wystawy na terenie szkoły, ćwiczenie umiejętności wystąpień publicznych.

RODZAJ PROJEKTU:

Zbiorowy, międzyklasowy

ZAPISY Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ, KTÓRE MOŻNA ZREALIZOWAĆ W TRAKCIE PRACY NAD PROJEKTEM:

GIMNAZJUM – PLASTYKA

I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI – PERCEPCJA SZTUKI.

Uczeń:

- 1) uczestniczy w kulturze poprzez kontakt z zabytkami i dziełami sztuki współczesnej, mając poczucie związku ze śródziemnomorskim dziedzictwem kultury i tradycją narodową, szanując jednocześnie odrębności innych kręgów kulturowych (zna wybrane krajowe i zagraniczne placówki kultury i instytucje artystyczne);
- 2) korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności (przestrzegając podstawowych zasad prawa autorskiego dotyczących ochrony własności intelektualnej).

II. TWORZENIE WYPOWIEDZI – EKSPRESJA PRZEZ SZTUKĘ.

Uczeń:

- 1)** podejmuje działalność twórczą, posługując się środkami wyrazu sztuk plastycznych, innych dziedzin sztuki (fotografia, film) i elementami formy przekazów medialnych, w kompozycji na płaszczyźnie oraz w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej (stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki i przekazów medialnych);
- 2)** realizuje projekty w zakresie sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej oraz uczestnictwu w kulturze społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory mediów środowiska cyfrowego).

SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA – WIEDZA O KULTURZE

I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI.

Uczeń:

- 1)** zna dwudziestowieczne dzieła reprezentujące różne dziedziny sztuki (literaturę, architekturę, plastykę, muzykę, teatr, fotografię, film, sztukę nowych mediów) i dostrzega związki pomiędzy nimi;
- 3)** analizuje temat dzieła oraz treści i formę w kontekście jego różnych funkcji, wykorzystując podstawowe wiadomości o stylach i epokach z różnych dziedzin sztuki;
- 7)** wyjaśnia, na czym polegają różne formy kontaktu z kulturą (odbiór bierny, aktywny, konsumpcja, produkcja, twórczość, użytkowanie, uczestnictwo, animacja);

II. TWORZENIE WYPOWIEDZI.

Uczeń:

- 1)** wypowiada się – w mowie i w piśmie – na temat wytworów kultury i ludzkich praktyk w kulturze (zachowań, obyczajów, przedmiotów materialnych, dzieł sztuki);
- 3)** przygotowuje prezentację lub inną formę wypowiedzi multimedialnej – blog, forum, strona WWW – na tematy związane z kulturą lokalną i regionu lub z szeroko pojętymi problemami kultury współczesnej;
- 4)** bierze aktywny udział w szkolnych przedsięwzięciach artystycznych, animacyjnych, społecznych i innych (wystawa, happening, przedstawienie szkolne, gazetka szkolna, kulturalna akcja charytatywna);
- 5)** organizuje proste działania o charakterze kulturalnym (spotkanie z twórcą kultury, przedsięwzięcie artystyczne, prezentacja własnych zainteresowań, tradycji lokalnej lub regionalnej);
- 6)** określa swoje zainteresowania, potrzeby i preferencje kulturalne oraz uzasadnia je w dyskusji;

ZADANIEM NAUCZYCIELA WIEDZY O KULTURZE JEST:

- 1)** rozwijanie u ucznia aktywnej postawy i motywowanie do różnych form udziału w kulturze;
- 2)** wprowadzenie ucznia w problemy kultury współczesnej;
- 3)** wyposażenie ucznia w intelektualne narzędzia umożliwiające analizę praktyk i wytworów kultury (w tym dzieł sztuki) w kontekście kultury, w której powstają.

KOMENTARZ:

Projekt można zmodyfikować i np. zrealizować:

- wystawę dotyczącą biografii pisarza, poety (język polski);
- wystawę okolicznościową, prezentującą wydarzenie historyczne, postać itp. (historia);
- wystawę np. prac uczniów, także w szkole podstawowej;
- projekt interdyscyplinarny z wyodrębnioną częścią matematyczno-fizyczną (obliczenie powierzchni wystawowej, odległości pomiędzy obrazami, wytrzymałości ściany, na której będą wisiały obrazy itp.), częścią humanistyczną (tworzenie zaproszeń, tekstu kuratorskiego, artykułów itp.), częścią informatyczną (przeniesienie makiety do programu komputerowego itd.).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

ZAJĘCIA I

Zorganizowanie przez uczniów i nauczyciela lub zaproszenie na zajęcia specjalisty prawnika/medioznawcy, który przedstawi w atrakcyjny sposób następujące zagadnienia:

- Prawo autorskie wokół nas – przedmiot i podmiot prawa autorskiego.
- Dozwolony użytek zasobów internetowych z naciskiem na dozwolony użytek szkolny.
- Licencje Creative Commons – czym są i w jaki sposób z nich korzystać?
- Dlaczego warto udostępniać materiały na licencjach Creative Commons?

ZAJĘCIA II

Uczniowie poznają, jakie grupy osób pracują nad przygotowaniem wystawy i jakie czynności wykonują.

W tym celu oglądają film, a po filmie nauczyciel przeprowadza zajęcia według konspektu.

- Projekcja filmu „*Płeć? Sprawdzam!*”, czyli skąd się biorą wystawy?

<http://otwartazacheta.pl/index.php?action=view/object&objid=888&colid=90&catid=9&lang=pl>

- Omówienie zadań poszczególnych grup osób pracujących nad wystawą (kurator, asystent kuratora, projektant lub scenograf wystawy, osoby należące do działu realizacji, montażyści, konserwator, inwentaryzator, rzecznik prasowy, pracownicy działu promocji, pracownicy działu edukacji); można wykorzystać konspekt zajęć do filmu „*Płeć? Sprawdzam!*”, czyli skąd się biorą wystawy? zamieszczony w portalu OtwartaZacheta.pl.

ZAJĘCIA III–XII

PODZIAŁ NA GRUPY

- 1) Podział zadań. Nauczyciel i uczniowie wybierają osoby, które będą realizować poszczególne zadania, wyraźnie określają, kto jest za co odpowiedzialny.
- 2) Przejrzenie prac zgromadzonych w portalu OtwartaZacheta.pl (można także korzystać z bardzo dużych zasobów Wikipedii, gdzie wszystkie reprodukcje udostępnione są na wolnych licencjach lub znajdują się w domenie publicznej; patrz: Bibliografia).
- 3) Wybór tematu wystawy.
- 4) Drukowanie wybranych prac, które będą korespondowały z tematem wystawy lub tworzenie prac inspirowanych tymi, które dostępne są w portalu OtwartaZacheta.pl.
- 5) Nadanie numerów pracom i utworzenie ich opisów – zadanie inwentaryzatora.
- 6) Nadzorowanie tworzenia makiety wystawy – kurator ze scenografem odtwarzają przestrzeń, w której powstanie wystawa (z płytek PCV lub z kartonu), wybierają kolor tła, ścian, sposób eksponowania prac, drukują miniatury lub fotografują stworzone na wystawę prace i drukują ich miniatury. Nakleją na ścianki makiety. Dbają o podpisy i estetykę wykonania makiety.
- 7) Dbanie o stan prac przed wystawą i w jej trakcie – zadanie konserwatora.
- 8) Napisanie tekstu kuratorskiego.
- 9) Promocja wystawy, wydanie biuletynu, zamieszczenie informacji w internecie.
- 10) Zorganizowanie wernisażu, zaplanowanie daty otwarcia wystawy, zaproszenie honorowych gości, przygotowanie folderów.
- 11) Przygotowanie interesujących warsztatów związanych z wystawą, kart pracy, krzyżówek, ścieżek edukacyjnych itp. – zadanie działu edukacji.

ZADANIA W RAMACH WSPÓŁPRACY MIĘDZY GRUPAMI:

- 12) Wybranie koordynatora działań organizacyjnych na terenie szkoły.
- 13) Ustalenie terminu wernisażu.
- 14) Zaproszenie historyka sztuki, plastyka z ośrodka kultury, kustosa muzeum lub innej osoby, która uświetniłaby wernisaż fachowym wykładem.
- 15) Zaproszenie dyrektora, nauczycieli, młodzieży z innej szkoły lub młodszych klas – przygotowanie zaproszeń, plakatów.
- 16) Wybranie grupy odpowiedzialnej za przygotowanie sali i sprzęt techniczny.
- 17) Wybranie grupy do obsługi wernisażu.
- 18) Działania organizacyjne i techniczne.
- 19) Montaż prac i wernisaż wystawy.
- 20) Opublikowanie zdjęć, artykułów na stronie internetowej szkoły.

HARMONOGRAM PRAC:

CZAS	DZIAŁANIA	WSKAZÓWKI
1. miesiąc	Przeprowadzenie zajęć I i II z osobami uczestniczącymi w projekcie. Realizacja zadań 1–5.	Uczniowie dzielą się na grupy, przydzielają pracę nad konkretnymi zagadnieniami, dziełami.
Półowa 1. miesiąca	Konsultacje z nauczycielem.	Uczniowie zgłaszają, które dzieła wybierają.
Koniec 1. miesiąca	Konsultacje z nauczycielem.	Uczniowie podają propozycje tematu wystawy.
2. miesiąc	Realizacja zadań 6 i 7, praca nad powstawaniem makiety. Współpraca pomiędzy grupami (zadania 12–18). Ustalenie terminu wernisażu, zaproszenie historyka sztuki, plastyka z ośrodka kultury, kustosa muzeum lub innej osoby. Zaproszenie dyrektora, nauczycieli, młodzieży z innej szkoły lub młodszych klas – przygotowanie zaproszeń, plakatów. Wybranie grupy do obsługi wystawy.	Uczniowie przygotowują makietę wystawy, realizowane są zadania związane z organizacją wernisażu.
Koniec 2. miesiąca	Konsultacje z nauczycielem.	Nauczyciel czuwa nad tekstami, które powstają, zaproszeniami, plakatami itp.
3. miesiąc	Realizacja zadań 8–11.	Nauczyciel proponuje możliwe rozwiązania techniczne, związane z przygotowaniem wystawy; pomaga napisać tekst kuratorski.
Koniec 3. miesiąca	Montaż prac i wernisaż wystawy, zadania 19–20.	Nauczyciel czuwa nad właściwym przebiegiem wernisażu, dba o to, aby materiały znalazły się na stronie WWW.
Na zakończenie projektu	Demontaż wystawy, odpowiedzialne postępowanie z pracami (decyzja, czy uczniowie biorą je do domu, czy będą zrecyklingowane itp., sprzątnięcie powierzchni powystawowej – wspólna odpowiedzialność za porządek).	

BIBLIOGRAFIA:

Licencja Creative Commons:

<http://creativecommons.pl/>

Filmy oraz infografiki przybliżające w atrakcyjny sposób prawo autorskie i wolne licencje:

<http://otwartawiedza.pl/>

Przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych:

http://koed.org.pl/wp-content/uploads/2012/03/OZE_przewodnik_v4.pdf — przykłady polskich i zagranicznych materiałów dostępnych na wolnych licencjach

Centrum Cyfrowe Projekt: Polska:

<http://centrumcyfrowe.pl/>

Otwarte zasoby w internecie:

<http://otwartazacheta.pl>

<http://otwartzasoby.pl>

<http://otwartawiedza.pl>

<http://wolnelektury.pl>

<http://szukamy.org>

<http://osmapa.pl>, OpenStreetMap Polska

<http://sztuka24h.edu.pl>

<http://wlaczpolske.pl>

<http://bon.edu.pl>, Biblioteka Otwartej Nauki

<http://zabawnik.org/>

Projekt powstał na bazie warsztatów *Sztuka w sieci – zainspiruj się*, przygotowanych i przeprowadzonych przez Michała Szuszkiewicza (artysta, animator) i Marię Świerżewską-Franczak (Zachęta) w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki w ramach ogólnopolskiej konferencji dla nauczycieli, animatorów i edukatorów *Sztuka edukacji. Kultura w programach nauczania* 22–23 listopada 2013 r.

Autorka: Iwona Kulpa-Szustak

(nauczycielka języka polskiego i wiedzy o kulturze w Zespole Szkół nr 5 im. S. Kisielewskiego w Warszawie)

Koordynacja merytoryczna: Anna Zdzieborska (a.zdzieborska@zacheta.art.pl)

Redakcja: Joanna Baranowska

Projekt graficzny: Anna Piwowar

Tekst scenariusza dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska.

Treść licencji na stronie: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>

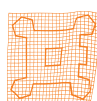
Więcej informacji o konferencji *Sztuka edukacji. Kultura w programach nauczania*, w tym zdjęcia, materiały wideo i materiały edukacyjne: www.sztukaedukacji2013.pl

Więcej materiałów edukacyjnych dla nauczycieli dotyczących sztuki współczesnej, w tym filmy edukacyjne, scenariusze lekcji, gry itp.: www.otwartazacheta.pl

ORGANIZATORZY:

WSPÓLORGANIZATORZY:

Centrum
Sztuki
Współczesnej
Zamek
Ujazdowski

PATRONAT HONOROWY:

Patronat honorowy nad konferencją
objął Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Bogdan Zdrojewski oraz Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas

PATRONAT:

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

PATRONAT MEDIALNY:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

MUZEUM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ

platforma
kultury

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY